

Informatie ten behoeve van de Staten over de Stikstofbank

Stikstofbank bewaart stikstofruimte om later weer uit te kunnen geven

Vanwege het stikstofprobleem kunnen veel initiatieven in ons land geen vergunning krijgen. De provincies hebben nu in hechte samenwerking een collectieve voorziening tot stand gebracht: de Stikstofbank. Dit registratiesysteem biedt een extra mogelijkheid om natuurvergunningen te verlenen voor initiatieven waarbij stikstof wordt uitgestoten. Een voorwaarde voor succes is wel dat er vanuit de provincies voldoende vulling beschikbaar komt én dat de initiatieven niet leiden tot verslechtering van de natuur.

De Natura 2000-gebieden in ons land zijn nog niet in de gunstige staat van instandhouding die wettelijk voorgeschreven is. Dit maakt het vrijwel onmogelijk om vergunningen af te geven voor nieuwe activiteiten waarbij stikstof vrijkomt, zoals de bouw van woningen of de aanleg van wegen of windmolenparken. Doel van de Stikstofbank is om op termijn vergunningen te verlenen aan projecten waarvan de stikstofuitstoot zich in kleine hoeveelheden verspreidt over veel gebieden. Daarnaast kunnen provincies er specifieke projecten mee realiseren met maatschappelijk relevante doelen, mits er voldoende ruimte in de bank aanwezig is en behoud van de natuur is geborgd. De Stikstofbank bestaat uit één microdepositiebank en meerdere doelenbanken.

De Stikstofbank is een administratief systeem om de ruimte te registreren die weliswaar beschikbaar is om vergunningen te verlenen, maar die niet direct benut wordt. Deze ruimte kan onder

bovengenoemde voorwaarden door het hele land worden ingezet voor projecten met zogenaamde microdepositie.

Microdepositie

We spreken van een microdepositie bij een stikstofneerslag van hooguit 0,05 mol per hectare per jaar. Sommige activiteiten hebben een hele dunne wolk van stikstof en laten daarom zeer kleine hoeveelheden stikstof neerslaan op een groot aantal Natura 2000 gebieden. Voor deze initiatieven is het lastig om als initiatiefnemer zelf vergunningruimte te organiseren. Met ruimte uit de Stikstofbank wordt gepoogd om deze initiatieven toch doorgang te laten vinden. Daarbij geldt: wie het eerst komt, die het eerst maalt.

Doelenbanken

Nadat de provincies het besluit genomen hebben om de Stikstofbank op te richten, kunnen zij een beperkt aantal zogenoemde 'doelenbanken' oprichten voor een specifiek doel. Denk daarbij aan doelen met een groot maatschappelijk belang, waarmee bijvoorbeeld banen gecreëerd worden. Een doelenbank is per definitie tijdelijk en houdt op zodra het doel bereikt is. De ruimte hiervoor moet worden verkregen met maatregelen die de uitstoot van stikstof beperken bij de bron. Daarbij gaat het specifiek om bronmaatregelen ten behoeve van vergunningverlening en niet om de bronmaatregelen die al genomen worden voor verbetering van de natuur.

Vulling met stikstofruimte

De Stikstofbank wordt gevuld met vrijgemaakte en vrijgevallen ruimte. *Vrijgemaakte* ruimte is afkomstig uit bronmaatregelen die de uitstoot van stikstof beperken. Wanneer bijvoorbeeld een provincie een bedrijf opkoopt, kan de stikstofruimte uit de natuurvergunning van dit bedrijf geregistreerd worden in de Stikstofbank.
Vrijgevallen ruimte is de ruimte die 'vrijvalt' tijdens extern salderen. Bij extern salderen kan het saldo van stikstofuitstoot van het stoppende bedrijf worden gebruikt voor de vergunning van een ander bedrijf. Omdat saldogever en saldo-ontvanger zich niet op dezelfde locatie bevinden ten opzichte van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, leidt extern salderen ertoe dat op bepaalde hexagonen meer gesaldeerd wordt dan nodig is. Dit meerdere wordt geregistreerd in de Stikstofbank. Een Doelenbank wordt alleen gevuld met vrijgemaakte ruimte uit extra bronmaatregelen.

Wat levert de Stikstofbank op?

De Stikstofbank is een voorziening om ruimte beschikbaar te stellen voor ontwikkeling en biedt uitzicht op een oplossing voor vergunningaanvragen als een *extra* mogelijkheid. De Stikstofbank is géén maatregel ten behoeve van de natuur. Daarvoor zetten Rijk en provincies andere maatregelen in. De Stikstofbank levert ook geen *nieuwe* ruimte op voor vergunning. Het gaat om efficiënter benutten van de bestaande ruimte.

Niet eenvoudig

Zonder vulling heeft niemand iets aan de Stikstofbank en momenteel is er amper zicht op concrete vulling, dus hier moet nog een flinke inspanning geleverd worden. Zoals alles in het stikstofdossier, is ook deze opgave niet eenvoudig. Bij de uitvoering ligt er een spanningsveld tussen juridische houdbaarheid enerzijds en de wens van snelheid anderzijds. Bevoegde gezagen hebben tijd nodig om zich voor te bereiden op het in werking treden van de Stikstofbank. In deze situatie ligt een lerende aanpak voor de hand, waarbij de bank gevuld wordt zodat er in elk geval mee gewerkt kan worden, maar waarbij functionaliteiten stap voor stap worden uitgebouwd. Dit alles onder strakke regie van het bevoegd gezag, zodat er niet met vergunningruimte gespeculeerd kan worden. Provincies richten

hun eigen doelenbanken zelf in en communiceren daar ook zelf over. De registratie van saldi, vulling en uitgifte verloopt via de Stikstofbank. Gebruikers worden ondersteund via de Helpdesk van Bij12.

Proces en communicatie

De afgelopen periode is benut om professionals te informeren met behulp van een whitepaper, een powerpoint en een animatie en webinars. De koepels UvW en VNG zijn geïnformeerd tijdens een bijeenkomst. Bij afronding van de besluitvorming -vermoedelijk 7 juli- zal er een gezamenlijk bericht uitgaan.

Hierna ligt de prioriteit van de provincies bij het vullen van de bank en het informeren van de initiatiefnemers. Ze bepalen welke projecten en maatschappelijke doelen aan de bank verbonden worden en welke daarvan als eerste dienen te worden vergund. Op z'n vroegst eind dit jaar wordt duidelijk of er ruimte is en of er al maatschappelijke doelen gerealiseerd kunnen worden. Eind juni, begin juli hebben de verschillende colleges van Gedeputeerde Staten de beleidsregels voor intern en extern salderen aangepast in verband met de komst van de Stikstofbank. Dit is in overleg met het Rijk gebeurd, vooruitlopend op de voor de Stikstofbank te ontwikkelen ministeriële regeling.